

ПАРАЎНАЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ ФАНЕТЫЧНЫХ СІСТЭМ

- Беларускай мове ўласцівы гук [ў], якому ў рускай мове адпавядаюць у вымаўленні [в] (*правда*), [ф] (*голова*), [л] (*жёлтый*), [у] (*была у сестры*);
- Беларускі зычны гук [з] працяжны і адпавядае рускаму [з] выбухному;
- У беларускай мове існуюць злітныя гукі [дз'] (*дзень*), [дж] (*дажджы*), [ц] (*цэлы*), [ц'] (*цэпра*), [ч] (*чаравік*), тады як у рускай мове іх толькі два: [ц] (*целый*), [ч] (*человек*);
- Беларускім мяккім [дз'], [ц'] адпавядаюць у рускай мове мяккія зычныя [д'], [т'] (*день*), (*тьма*); гуку [дж] – гук [ж] (*сяджу – сижу*);
- Беларускі гук [р] заўсёды цвёрды (*рыба*), (*парадак*); у рускай мове ён можа быць і цвёрдым, і мяккім (*рыба*), (*порядок*); заўсёды цвёрдыя ў беларускай мове таксама і гукі [ж], [ш], [дж], [ч] [ц], якія ў рускай мове маюць і мяккія варыянты;
- Гукі [б], [л], [в], [ф], [м] на канцы слова ў беларускай мове заўсёды цвёрдыя (*насып, восем*), у рускай мове яны мяккія (*насыпь, восемь*);
- У беларускай мове ёсць падоўжаныя гукі [з'], [с'], [дз'], [ц'], [л'], [н'], [ж], [ш], [ч], якія перадаюцца на пісьме падвоеным напісаннем літар (*мазью, калоссе, стагоддзе, веце, соллю, насенне, падарожжа, мышшу, ноччу*); рускай мове гэта не ўласціва (*мазью, солью, мышью, ночью*);
- У беларускай мове чаргуюцца [з]: [х] (*дарога: дарох*), у рускай мове -- [з]: [к] (*дорога: дорок*);
- У беларускай мове ў словах тыпу *брусніцы, чарніцы, клубніцы* ўжываецца гук [ц], у рускай мове -- гук [к] (*брусника, черника, клубника*);
- У словах іншамоўнага паходжання паміж галоснымі *іо, ыо, іа, ыа* ў беларускай мове вымаўляецца ўстаўны зычны [й] (*біёлаг, рацыён, пенсіянер, эмацыянальны*). Параўн. у рускай мове: *биолог, рацион, пенсионер, эмоциональный*);
- У беларускай мове існуюць прыстаўныя зычныя [в], [з] (*вуліца, восень, гэты*) і галосныя [і], [а] (*імхі, аржаны*), у рускай мове яны адсутнічаюць (*улица, осень, этот, мхи, ржаной*);
- У беларускай мове спалучэнне *чс* перадаецца і на пісьме, і пры вымаўленні літарай і гукамі *ц*; у рускай мове гэтае спалучэнне захавалася (*пухавіцкі – пуховичский*);
- Беларускім словам тыпу *серада, сорам, вораг, галоўны, узнагарода* адпавядаюць у рускай мове словы, дзе галосныя выпадаюць: *среда, срам, враг, главный, награда*;
- Націскному галоснаму *э* перад шыпячым *ш* у беларускай мове (*нясеш, бярэш*) адпавядае ў рускай мове гук *о* (*несешь, берешь*);
- Склады *ро, ло* ў беларускай мове чаргуюцца са складамі *ры, лы* (*глотка – глытаць, кроў – крыві*). Параўн. у рускай мове: *глотка – глотать, кровь – крови*;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУ